EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 23.5.2022
COM(2022) 604 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kyproksen vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kyproksen vuoden 2022 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

{SWD(2022) 604 final} - {SWD(2022) 640 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kyproksen vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kyproksen vuoden 2022 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[3], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Tukivälineellä edistetään talouden elpymistä ja erityisesti vihreää ja digitaalista siirtymää tukevien kestävien ja kasvua lisäävien uudistusten ja investointien toteuttamista sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien palautumiskykyä ja potentiaalista kasvua. Se auttaa myös vahvistamaan julkisen talouden kestävyyttä ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Elpymis- ja palautumistukivälineen mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin XX päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

(2) Komissio hyväksyi 24 päivänä marraskuuta 2021 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta. Hyväksyminen käynnisti vuoden 2022 talouspolitiikan eurooppalaisen

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

ohjausjakson. Selvityksessä otettiin asianmukaisesti huomioon Portossa toukokuussa 2021 pidetyssä sosiaalialan huippukokouksessa vahvistettu yhteinen sitoumus jatkaa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 julistaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa. Eurooppa-neuvosto hyväksyi 25 päivänä maaliskuuta 2022 painopisteet vuoden 2022 kestävän kasvun selvitystä varten. Komissio hyväksyi 24 päivänä marraskuuta 2021 myös asetuksen (EU) N:o 1176/2011[4] perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kypros kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi lisäksi euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2022 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi edellisen 5 päivänä huhtikuuta 2022 ja jälkimmäisen 14 päivänä maaliskuuta 2022.

(3) Geopoliittinen ja taloudellinen tilanne on muuttunut merkittävästi Venäjän hyökättyä Ukrainaan maailmanlaajuisen pandemian jälkimainingeissa. Hyökkäyksen vaikutus jäsenvaltioiden talouksiin on näkynyt esimerkiksi energian ja elintarvikkeiden hintojen nousuna ja kasvunäkymien heikentymisenä. Energian hintojen nousu vaikuttaa erityisesti kaikkein haavoittuvimpiin kotitalouksiin, jotka ovat energiaköyhiä tai vaarassa joutua energiaköyhyyteen. EU:hun on myös virrannut ennennäkemätön määrä Ukrainasta pakenevia. Tilapäistä suojelua koskeva direktiivi otettiin tässä tilanteessa 4 päivänä maaliskuuta 2022 ensimmäistä kertaa käyttöön[5]. Ukrainasta pakeneville myönnetään direktiivin perusteella oikeus oleskella laillisesti EU:ssa sekä oikeus hakeutua koulutukseen, työmarkkinoille ja terveydenhuoltoon, saada asunto ja käyttää sosiaalipalveluita.

(4) Koska taloudellinen ja geopoliittinen tilanne on muuttumassa nopeasti, vuonna 2022 aloitetaan uudelleen talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon kuuluva laaja talous- ja työllisyyspolitiikan koordinointi, ja ohjausjaksoa kehitetään elpymis- ja palautumistukivälineen toteuttamisvaatimusten mukaisesti siten kuin vuotta 2022 koskevassa vuotuisessa selvityksessä kestävästä kasvusta selostetaan. Hyväksyttyjen elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano on olennaisen tärkeää talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kokonaisuudessaan tai merkittävältä osin kohdistuvat vuosien 2019 ja 2020 ohjausjaksoilla annettuihin maakohtaisiin suosituksiin. Vuosien 2019 ja 2020 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä, kun elpymis- ja palautumissuunnitelmia tarkistetaan, päivitetään tai muutetaan asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti, niiden maakohtaisten suositusten lisäksi, joita on mahdollisesti annettu muokatun suunnitelman toimittamispäivään mennessä.

(5) Yleinen poikkeuslauseke on ollut aktivoituna maaliskuusta 2020[6]. Komissio katsoi 3 päivänä maaliskuuta 2021 antamassaan tiedonannossa[7] myös, että päätös yleisen

---

4 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

5 Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/382, annettu 4 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteen toteamisesta direktiivin 2001/55/EY 5 artiklan nojalla ja sen seurauksena tilapäisen suojelun antamisesta, EUVL L 71, 4.3.2022, s. 1.

6 Komission tiedonanto neuvostolle vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivoimisesta, Bryssel, 20.3.2020, COM(2020) 123 final.

poikkeuslausekkeen deaktivoinnista tai sen soveltamisen jatkamisesta olisi tehtävä laatimalla talouden tilasta kokonaisarvio, jossa keskeisenä määrällisenä kriteerinä on talouden toimeliaisuuden taso EU:ssa tai euroalueella verrattuna kriisiä edeltäneeseen (vuoden 2019 lopun) tasoon. Talousnäkymien lisääntynyt epävarmuus ja suuret heikkenemisriskit sodan jatkuessa Euroopassa, ennennäkemätön energian hintojen nousu ja jatkuvat toimitusketjujen häiriöt edellyttävät vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisen jatkamista vuonna 2023.

(6) Vuoden 2021 vakausohjelmasta 18 päivänä kesäkuuta 2021 annetun neuvoston lausunnon mukaisesti finanssipolitiikan viritystä mitataan tällä hetkellä parhaiten muutoksella perusmenoissa (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä), joissa ei ole mukana covid-19-kriisiin liittyviä väliaikaisia hätätoimenpiteitä mutta joissa ovat mukana elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, (avustuksilla) ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot, suhteessa keskipitkän aikavälin potentiaaliseen kasvuun[8]. Sen arvioimiseksi, onko kansallinen finanssipolitiikka maltillista ja voidaanko sen koostumuksella edistää kestävää elpymistä, joka on sopusoinnussa vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen kanssa, huomiota kiinnitetään finanssipolitiikan kokonaisviritystä laajemmin myös kansallisesti rahoitettujen[9] juoksevien perusmenojen (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä ja covid-19-kriisiin liittyviä väliaikaisia hätätoimenpiteitä) ja investointien kehitykseen.

(7) Komissio hyväksyi 2 päivänä maaliskuuta 2022 tiedonannon, jossa annetaan laajaa finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2023 ja jolla pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja siten vahvistamaan politiikan koordinointia[10]. Komission mielestä vaikuttaa asianmukaiselta, että vuonna 2023 siirrytään talven 2022 talousennusteen makrotalouden näkymien perusteella kasvua tukevasta vuosien 2020–2022 finanssipolitiikan kokonaisvirityksestä pitkälti neutraaliin finanssipolitiikan kokonaisvirityksen, mutta samalla on oltava valmiina reagoimaan muuttuvaan taloustilanteeseen. Komissio ilmoitti, että vuotta 2023 koskevia finanssipoliittisia suosituksia olisi edelleen eriytettävä jäsenvaltiokohtaisesti, ja niissä olisi otettava huomioon mahdolliset maiden väliset heijastusvaikutukset. Komissio kehotti jäsenvaltioita ottamaan tämän ohjauksen huomioon vakaus- ja lähentymisohjelmissaan. Komissio sitoutui seuraamaan tiiviisti talouden kehitystä ja mukauttamaan ohjaustaan tarvittaessa ja viimeistään talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson kevätpaketissa, jonka se esittää toukokuun 2022 lopussa.

(8) Vuotta 2023 koskevissa finanssipoliittisissa suosituksissa otetaan 2 päivänä maaliskuuta 2022 hyväksytyn finanssipoliittisen ohjauksen perusteella huomioon heikentyneet talousnäkymät, lisääntynyt epävarmuus ja muut heikkenemisriskit sekä talven talousennusteeseen verrattuna nopeampi inflaatio. Näiden seikkojen perusteella finanssipoliittisilla toimilla on lisättävä julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen ja ylläpidettävä heikoimmassa asemassa

---

7 Komission tiedonanto neuvostolle ”Vuosi covid-19-pandemian alkamisesta – finanssipoliittiset toimet”, Bryssel 3.3.2021, COM(2021) 105 final.

8 Tässä suosituksessa esitetyt finanssipolitiikan viritystä ja sen osatekijöitä koskevat arviot ovat komission arvioita, jotka perustuvat komission kevään 2022 talousennusteen perustana oleviin oletuksiin. Komission arviot keskipitkän aikavälin potentiaalisesta kasvusta eivät sisällä myönteisiä vaikutuksia elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvista uudistuksista, jotka voivat vauhdittaa potentiaalista kasvua.

9 Joita ei rahoiteta elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla.

10 Komission tiedonanto neuvostolle Finanssipoliittinen ohjaus vuodeksi 2023, Bryssel 2.3.2022, COM(2022) 85 final.

olevien kotitalouksien ostovoimaa, jotta voidaan lievittää energian hintojen nousun vaikutuksia ja hillitä kerrannaisvaikutuksista johtuvia inflaatiopaineita kohdennettujen ja väliaikaisten toimenpiteiden avulla. Finanssipolitiikan on pysyttävä ketteränä, jotta sitä voidaan mukauttaa nopeasti muuttuviin olosuhteisiin, ja sitä on eriytettävä maittain finanssipoliittisen ja taloudellisen tilanteen mukaan ottaen huomioon muun muassa altistuminen kriisille ja Ukrainasta pakenevien maahantulo.

(9) Kypros toimitti 17 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio on arvioinut asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 20 päivänä heinäkuuta 2021 päätöksen Kyproksen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä.[11] Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Kypros on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(10) Kypros toimitti vuoden 2022 kansallisen uudistusohjelmansa 5 päivänä toukokuuta 2022 ja vakausohjelmansa 2 päivänä toukokuuta 2022 asetuksen (EY) N:o 1466/97 4 artiklan mukaisesti. Ohjelmat on arvioitu yhdessä, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2022 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Kyproksen puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(11) Komissio julkaisi 23 päivänä toukokuuta 2022 Kyprosta koskevan vuoden 2022 maaraportin[12]. Siinä arvioitiin Kyproksen edistymistä neuvoston vuosina 2019, 2020 ja 2021 hyväksymien asiaankuuluvien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja arvioitiin elpymisen ja palautumisen tulostaulun pohjalta, miten Kypros on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritettiin puutteita eli haasteita, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata lainkaan tai joihin vastataan vain osittain, sekä uusia ja kehittymässä olevia haasteita, kuten haasteet, jotka johtuvat Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan. Maaraportissa arvioitiin myös Kyproksen edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(12) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Kyproksesta perusteellisen tarkastelun, jonka tulokset se julkaisi 23 päivänä toukokuuta 2022.[13] Komissio päätteli, että Kyproksen makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. Erityisesti suuri vaihtotaseen alijäämä kasvoi merkittävästi covid-19-kriisin aikana, mikä aiheutti lisärasitteita ulkomaiselle, julkiselle ja yksityiselle velalle, jotka olivat jo ennestään suuria, samalla kun rahoitusalalla on edelleen suuri määrä järjestämättömiä lainoja, vaikka niiden määrä onkin huomattavasti vähentynyt.

---

11 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2021, Kyproksen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 10686/2021; ST 10686/2021 ADD 1).

12 SWD(2022) 604 final.

13 SWD(2022) 628 final.

(13) Kypros toimitti vuoden 2022 vakausohjelmansa 2 päivänä toukokuuta 2022. Neuvosto on tutkinut Kyproksen vuoden 2022 vakausohjelman, ja sen lausunto ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(14) Neuvosto suositti 20 päivänä heinäkuuta 2020, että Kypros toteuttaisi vuosina 2020 ja 2021 yleisen poikkeuslausekkeen huomioon ottaen kaikki tarvittavat toimenpiteet pandemian torjumiseksi, talouden ylläpitämiseksi ja alkavan elpymisen tukemiseksi. Se suositti myös, että Kypros harjoittaisi taloustilanteen salliessa finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä ja varmistaa velkakestävyys samalla kun lisätään investointeja. Vuonna 2021 Kyproksen julkisen talouden alijäämä supistui Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan 1,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun se vuonna 2020 oli ollut 5,8 prosenttia. Kyproksen finanssipoliittisilla toimilla tuettiin talouden elpymistä vuonna 2021, ja väliaikaiset hätätilanteen tukitoimenpiteet kasvoivat vuosien 2020 ja 2021 välillä 3,6 prosentista 3,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Kyproksen vuonna 2021 toteuttamat toimenpiteet ovat 20 päivänä heinäkuuta 2020 annetun neuvoston suosituksen mukaisia. Hallituksen vuosina 2020 ja 2021 hyväksymät päätösperäiset julkisen talouden toimenpiteet ovat väliaikaisia tai niiden vaikutus kompensoidaan tasapainottavilla toimenpiteillä. Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan julkinen velka oli 103,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2021.

(15) Vuoden 2022 vakausohjelmassa esitettyjen julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on realistinen. Hallitus ennustaa reaalisen BKT:n kasvavan 2,7 prosenttia vuonna 2022 ja 3,8 prosenttia vuonna 2023. Sen sijaan komission kevään 2022 talousennusteen mukaan reaalisen BKT:n kasvu on vähäisempää eli 2,3 prosenttia vuonna 2022 ja 3,5 prosenttia vuonna 2023, mikä johtuu pääasiassa siitä, että komission ennusteen mukaan ulkomainen kysyntä on odotettua heikompaa, jolloin nettoviennin vaikutus on negatiivinen verrattuna vuoden 2022 vakausohjelman mukaiseen vaimeaan vaikutukseen. Hallitus odottaa vuoden 2022 vakausohjelmassaan, että Kypros saavuttaa tasapainoisen julkisen talouden rahoitusaseman vuonna 2022 ja 0,4 prosentin ylijäämän suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Tilanteen paraneminen vuonna 2022 johtuu pääasiassa useimpien hätätoimenpiteiden purkamisesta. Ohjelman mukaan julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen odotetaan supistuvan 93,9 prosenttiin vuonna 2022 ja 88,2 prosenttiin vuoteen 2023 mennessä. Komission kevään 2022 talousennusteen koontipäivänä tiedossa olleiden politiikkatoimien perusteella julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 0,3 prosenttia vuonna 2022 ja 0,2 prosenttia vuonna 2023. Alijäämä on vuoden 2022 vakausohjelmassa ennakoitua pienempi, mikä johtuu pääasiassa komission ennusteen varovaisemmista verotuloennusteista. Komission kevään 2022 talousennusteessa julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on pitkälti samankaltainen, 93,9 prosenttia vuonna 2022 ja 88,8 prosenttia vuonna 2023.

Komission kevään 2022 talousennusteen perusteella keskipitkän aikavälin (keskimäärin kymmenen vuoden) potentiaalisen tuotannon kasvun arvioidaan olevan 2,6 prosenttia. Arviossa ei kuitenkaan ole otettu huomioon elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyviä uudistuksia, jotka voivat vauhdittaa Kyproksen talouden potentiaalista kasvua.

(16) Hallitus on vuonna 2022 luopunut suurimmasta osasta covid-19-kriisin takia toteutetuista toimenpiteistä, joten väliaikaisten hätätilanteen tukitoimenpiteiden ennakoidaan supistuvan 0,1 prosenttiin vuonna 2022, kun ne vuonna 2021 olivat 3,9 prosenttia suhteessa BKT:hen. Energian hintojen nousun taloudellisten ja

sosiaalisten vaikutusten torjumiseksi hyväksytyt toimenpiteet vaikuttavat julkisen talouden alijäämään. Komission kevään 2022 talousennusteen mukaan kyseiset toimenpiteet ovat suhteessa BKT:hen 0,2 prosenttia vuonna 2022 ja vuonna 2023 niistä lienee luovuttu[14]. Nämä toimenpiteet koostuvat pääasiassa sosiaalisista tulonsiirroista köyhemmille kotitalouksille, energiankulutuksesta kannettavien välillisten verojen kevennyksistä sekä vähittäis- ja tukkuhintojen hintakatoista. Toimenpiteiden on ilmoitettu olevan väliaikaisia. Jos energian hinnat pysyvät kuitenkin korkeina myös vuonna 2023, joitakin näistä toimenpiteistä voitaisiin jatkaa. Osaa näistä toimenpiteistä ei ole kohdennettu. Tällaisia ovat etenkin kotitalouksien sähkölaskujen verokannan, kuluttajahintojen ja öljyn valmisteverojen alentaminen. Julkisen talouden alijäämään vaikuttavat myös kustannukset, joita aiheutuu tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta paenneille. Komission kevään 2022 talousennusteen mukaan kyseiset kustannukset ovat suhteessa BKT:hen 0,1 prosenttia vuonna 2022 ja 0,2 prosenttia vuonna 2023[15].

(17) Neuvosto suositti 18 päivänä kesäkuuta 2021, että Kypros[16] varmistaa, että finanssipolitiikan viritys on vuonna 2022 edelleen kasvua tukeva, elpymis- ja palautumistukivälineen tarjoama sysäys mukaan lukien, ja jatkaa kansallisesti rahoitettuja investointeja. Se suositti myös, että Kypros harjoittaisi taloustilanteen salliessa finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä ja varmistaa julkisen talouden kestävyys keskipitkällä aikavälillä, ja samalla lisäisi investointeja kasvupotentiaalin parantamiseksi.

(18) Komission kevään 2022 talousennusteen ja Kyproksen vuoden 2022 vakausohjelmaan sisältyvien tietojen perusteella finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2022 olevan pitkälti neutraali, +0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, vaikka neuvosto suositti kasvua tukevaa viritystä[17]. Kypros aikoo jatkaa elpymisen tukemista hyödyntämällä elpymis- ja palautumistukivälinettä lisäinvestointien rahoittamiseen neuvoston suosituksen mukaisesti. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavien menojen positiivisen vaikutuksen talouden toimeliaisuuteen arvioidaan kasvavan 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuodesta 2021. Kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla ennakoidaan olevan finanssipolitiikan viritykseen kiristävä vaikutus, joka on 0,6 prosenttiyksikköä vuonna 2022[18]. Sen vuoksi Kypros ei aio jatkaa kansallisesti rahoitettuja investointeja. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) taas ennakoidaan vuonna 2022 olevan finanssipolitiikan

---

14 Luvut kuvaavat syksyn 2021 jälkeen toteutettujen toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, mukaan lukien juoksevat tulot ja menot sekä – mahdolliset – pääomamenoja koskevat toimenpiteet.

15 Ukrainasta EU:hun pakenevien kokonaismäärän oletetaan nousevan asteittain 6 miljoonaan vuoden 2022 loppuun mennessä, ja arvio heidän maantieteellisestä sijoittautumisestaan perustuu tämänhetkisen maahanmuuttajayhteisön kokoon, vastaanottavan jäsenvaltion suhteelliseen väkilukuun ja siihen, mihin Ukrainasta paenneet ovat tosiasiallisesti sijoittautuneet maaliskuusta 2022 alkaen. Arviot talousarviokustannuksista henkeä kohti perustuvat komission yhteisen tutkimuskeskuksen Euromod-mikrosimulaatiomalliin, jossa otetaan huomioon sekä käteisetuudet, joihin maahan tulleilla voi olla oikeus, että luontoissuoritukset, kuten koulutus ja terveydenhuolto.

16 Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, jolla annetaan neuvoston lausunto Kyproksen vuoden 2021 vakausohjelmasta, EUVL C 304, 29.7.2021, s. 58.

17 Negatiivinen (positiivinen) indikaattorin arvo tarkoittaa, että perusmenojen kasvu on suurempi (pienempi) kuin keskipitkän aikavälin talouskasvu, mikä osoittaa finanssipolitiikan olevan elvyttävää (kiristävää).

18 Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla ennakoidaan olevan neutraali vaikutus, joka on 0,0 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

kokonaisvaritykseen pitkälti neutraali vaikutus, joka on 0,2 prosenttiyksikköä. Tässä ovat mukana energian hintojen nousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten torjumiseksi toteutettavien toimenpiteiden lisävaikutus (0,1 % suhteessa BKT:hen) sekä kustannukset, joita aiheutuu tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta paenneille (0,1 % suhteessa BKT:hen).

(19) Vuonna 2023 finanssipolitiikan viritys on komission kevään 2022 talousennusteen mukaan 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana[19]. Kyproksen ennakoidaan jatkavan elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten käyttöä vuonna 2023 elpymistä tukevien lisäinvestointien rahoittamiseen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavien menojen positiivisen vaikutuksen talouden toimeliaisuuteen arvioidaan kasvavan 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuodesta 2022. Kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla ennakoidaan olevan finanssipolitiikan viritykseen kiristävä vaikutus, joka on 0,1 prosenttiyksikköä vuonna 2023[20]. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) taas ennakoidaan vuonna 2023 olevan finanssipolitiikan kokonaisviritykseen pitkälti neutraali vaikutus, joka on 0,1 prosenttiyksikköä. Tässä ovat mukana energian hintojen nousun vuoksi toteutettujen toimenpiteiden asteittaisen päättymisen vaikutus (0,2 % suhteessa BKT:hen) sekä lisäkustannukset, joita aiheutuu tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta paenneille (0,1 % suhteessa BKT:hen).

(20) Vuoden 2022 vakausohjelmassa julkisen talouden ylijäämän odotetaan kasvavan asteittain 1,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024 ja 1,7 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä. Julkisen talouden alijäämän ennakoidaan siten pysyvän alle 3 prosentissa suhteessa BKT:hen ohjelmakauden aikana. Näissä ennusteissa oletetaan, että tietyt julkiset menot, erityisesti tuet, pienenevät ja että muiden menojen, kuten välituotekäytön ja luontoismuotoisten sosiaalisten tulonsiirtojen, kasvua rajoitetaan. Myös julkisten investointien prosenttiosuuden suhteessa BKT:hen ennakoidaan supistuvan vuoden 2022 huippulukeman jälkeen. Julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen odotetaan ohjelman mukaan supistuvan vuoteen 2025 mennessä, 81 prosenttiin vuonna 2024 ja edelleen 76,7 prosenttiin vuonna 2023. Komission analyysin perusteella velkakestävyysriskit vaikuttavat keskipitkällä aikavälillä keskisuurilta.

(21) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan 2.2 kriteerin mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Ne auttavat vastaamaan kaikkiin tai merkittävään osaan niistä taloudellisista ja sosiaalisista haasteista, jotka tuodaan esiin neuvoston Kyproksen talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä vuosina 2019 ja 2020 antamissa maakohtaisissa suosituksissa sekä niissä maakohtaisissa suosituksissa, joita on mahdollisesti annettu suunnitelman hyväksymispäivään mennessä. Ne liittyvät erityisesti julkiseen talouteen ja terveydenhuoltoon, työmarkkina- ja sosiaalipolitiikkaan, koulutukseen ja osaamiseen, julkisiin ja yksityisiin investointeihin, vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä rakenneuudistuksiin, joilla

[19] Negatiivinen (positiivinen) indikaattorin arvo tarkoittaa, että perusmenojen kasvu on suurempi (pienempi) kuin keskipitkän aikavälin talouskasvu, mikä osoittaa finanssipolitiikan olevan elvyttävää (kiristävää).

[20] Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla ennakoidaan olevan kiristävä vaikutus, joka on 0,2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

parannetaan julkisen sektorin toimintaa, torjutaan korruptiota ja helpotetaan järjestämättömien lainojen vähentämistä pankkisektorilla.

(22) Kyproksen elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon odotetaan myötävaikuttavan siihen, että vihreän ja digitaalisen siirtymän eteneminen jatkuu. Ilmastotavoitteita tukevien toimenpiteiden osuus Kyproksen suunnitelman kokonaismäärärahoista on 41 prosenttia, ja digitaalisia tavoitteita tukevien toimenpiteiden osuus on 23 prosenttia. Elpymis- ja palautumissuunnitelman täysimittainen täytäntöönpano siihen kuuluvien välitavoitteiden ja tavoitteiden mukaisesti auttaa Kyprosta toipumaan nopeasti covid-19-kriisin seurauksista ja vahvistaa samalla sen palautumiskykyä. Työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemmin muun talous- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpano onnistuu ja jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.

(23) Kypros toimitti kumppanuussopimuksen ja muut koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjat[21] 30 päivänä joulukuuta 2021. Kyproksen on otettava vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikan rahastojen ohjelmasuunnittelussa huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset noudattaen 24 päivänä kesäkuuta 2021 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/1060. Tämä on edellytys sille, että koheesiopolitiikan rahastoista saatavan taloudellisen tuen vaikuttavuus paranee ja sen tuoma lisäarvo on mahdollisimman suuri ja että samalla edistetään koordinointia, täydentävyyttä ja yhtenäisyyttä näiden rahastojen ja muiden unionin välineiden ja rahastojen välillä. Elpymis- ja palautumistukivälineen ja koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanon onnistuminen edellyttää myös investointien pullonkaulojen poistamista, jotta voidaan tukea vihreää ja digitaalista siirtymää sekä tasapainoista aluekehitystä.

(24) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla vastataan, Kyproksella on lisähaaste, joka liittyy valtionyhtiöiden hallinnointiin. Hallinnointijärjestelmässä on puutteita kansainvälisten vaatimusten suhteen (esim. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön suuntaviivat valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta ja Maailmanpankin työkalupakki valtionyhtiöiden omistajaohjausta varten), mikä heikentää Kyproksen tuottavuutta ja liiketoimintaympäristöä. Erityisesti taloudellisen suorituskyvyn ja julkisten tavoitteiden läpinäkyvyyden ja niihin liittyvän vastuuvelvollisuuden lisääminen parantaisi valtionyhtiöiden tehokkuutta ja tuloksellisuutta. Niin vaikuttaisi myös parhaiden käytäntöjen toteuttaminen, kuten valtionyhtiöiden hallintoelinten jäsenten ansioihin perustuva ja läpinäkyvä nimitysmenettely ja valtionyhtiöiden omistajaohjauksen siirtäminen politiikan alan mukaisilta vastuuministeriöiltä tehtävään tarkoitetulle keskuselimelle. Niiden kaupallisesti kannattavien markkinoiden avaaminen, joilla valtionyhtiöillä on tällä hetkellä määräävä asema (esim. uusiutuvat energialähteet), tehostaisi näitä markkinoita, nopeuttaisi vihreää ja digitaalista siirtymää ja auttaisi monipuolistamaan taloutta. Valtionyhtiöitä koskevien toimien toteuttaminen tehostaisi Kyproksen hallintoa ja tekisi paikallisten ja ulkomaisten

[21] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä. EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159.

yritysten markkinoista oikeudenmukaisemmat ja läpinäkyvämmät. Tämä on Kyproksen pitkän aikavälin strategian ja sen perustana olevan toimintasuunnitelman tavoitteiden mukaista (toimintasuunnitelman aihealue, joka koskee valtionyhtiöiden nykyaikaistamista ja sopivien kannustimien luomista innovointiin ja tehostamiseen). Valtionyhtiöiden hallinnon parantamiseen tähtäävät toimenpiteet saattavat auttaa julkisen talouden velan vähentämisessä, sillä valtionyhtiöiden hallinnoinnin parantaminen lisäisi julkisen sektorin tehokkuutta. Ne saattavat myös auttaa parantamaan liiketoimintaympäristöä ja lisäämään kasvupotentiaalia.

(25) EU:n valtion- tai hallitusten päämiesten Versailles'n julistuksessa antaman toimeksiannon mukaisesti REPowerEU-suunnitelman tavoitteena on poistaa mahdollisimman pian asteittain Euroopan unionin riippuvuus Venäjältä tulevasta fossiilisten polttoaineiden tuonnista. Tätä varten määritetään vuoropuhelussa jäsenvaltioiden kanssa sopivimmat kansallisen, alueellisen ja EU:n tason hankkeet, investoinnit ja uudistukset. Näiden toimenpiteiden tavoitteena on vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista yleensä sekä siirtyä tuomaan fossiilisia polttoaineita muualta kuin Venäjältä.

(26) Uusiutuvien energialähteiden koko potentiaalin käyttöönottoa Kyproksessa voitaisiin jatkaa ja nopeuttaa erityisesti sujuvoittamalla edelleen lupamenettelyjä ja investoimalla enemmän aurinkoenergiaan. Kypros ei tällä hetkellä käytä kaasua, mutta öljyn osuus energiapaletista on 85,6 prosenttia. Koska energian hinnat maailmanmarkkinoilla vaihtelevat suuresti, Kyproksen talouden kestävyyden kannalta on ratkaisevan tärkeää vähentää voimakasta riippuvuutta öljystä. Öljyn saanti on täysin riippuvaista tuonnista, mutta vain 1 prosentin tuonti Venäjältä on selvästi alle EU:n keskiarvon, joka on 23 prosenttia[22]. Energiatoimitusten monipuolistamiseksi ja tuontiriippuvuuden vähentämiseksi Kypros hyötyisi vety-yhteensopivan kaasun tuonti-infrastruktuurin kehittämisen vauhdittamisesta ja uusista sähköverkkoyhteyksistä, jotka helpottaisivat uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämistä. Kaasuun liittyvissä uusissa infrastruktuuri- ja verkkoinvestoinneissa suositellaan ottamaan huomioon tulevaisuuden vaatimukset, jotta pitkän aikavälin kestävyys voidaan mahdollistaa muuttamalla infrastruktuuri ja verkot tulevaisuudessa kestäviä polttoaineita hyödyntäviksi. Lisäksi energiatehokkuutta lisääviä toimia voitaisiin laajentaa ja nopeuttaa, myös liikenteessä, EU:n keskiarvoa huomattavasti suuremman energiankulutuksen kasvun hillitsemiseksi. Energiatehokkuutta lisäävien toimenpiteiden odotetaan myös auttavan energiaköyhyyteen, jota suuri osa väestöstä (20,9 prosenttia) kokee, tarvittaessa myös koheesiopolitiikan varojen avulla. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä sekä uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden lisäämistä koskevaa tavoitetasoa on tarpeen nostaa edelleen, jotta Kypros olisi linjassa 55-valmiustavoitteiden kanssa.

(27) Nopeutettu siirtyminen ilmastoneutraaliuteen ja luopuminen fossiilisista polttoaineista aiheuttaa monilla aloilla huomattavia rakenneuudistuskustannuksia. Kypros voi kuitenkin hyödyntää koheesiopolitiikan yhteydessä oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia pienituloisille kuluttajille aiheutuvan rasituksen keventämiseksi alueilla, joilla vaikutukset ovat suurimmat. Lisäksi Kypros voi hyödyntää Euroopan sosiaalirahasto plussaa parantaakseen työllistymismahdollisuuksia ja vahvistaakseen sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

[22] Eurostat (2020), Venäjän tuonnin osuus maakaasun, öljyn ja kivihiilen kokonaistuonnista. EU27:n keskiarvon osalta kokonaistuonti perustuu EU27:n ulkopuolelta tulevaan tuontiin. Kyproksen osalta kokonaistuonti sisältää EU:n sisäisen kaupan. Öljy sisältää raakaöljyn ja jalostetut öljytuotteet.

(28) Neuvosto on tutkinut vuoden 2022 vakausohjelman komission tekemän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto[23] ilmenee jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(29) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto on suosittanut, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia noudattaakseen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaa suositusta. Kyproksen osalta tämä ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 2.

(30) Neuvosto on tutkinut vuoden 2022 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2022 vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1, 2, 3 ja 4. Suositukset 1 ja 2 edistävät myös euroalueelle annettujen suositusten, erityisesti suositusten 1 ja 4, täytäntöönpanoa. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla finanssipolitiikan toimenpiteillä autetaan muun muassa korjaamaan epätasapainoja, jotka liittyvät suureen julkisen talouden velkaan. Suosituksessa 2 tarkoitetuilla politiikoilla autetaan muun muassa korjaamaan epätasapainoja, jotka liittyvät suureen yksityiseen velkaan, rajoittamalla yksityisen sektorin liiallista lainanottoa. Niillä puututaan myös epätasapainoihin, jotka liittyvät suureen julkiseen velkaan ja vaihtotaseen alijäämään, monipuolistamalla taloutta sekä järjestämättömien lainojen suureen määrään liittyviin epätasapainoihin. Suosituksessa 3 tarkoitetuilla politiikoilla autetaan muun muassa korjaamaan suureen julkiseen velkaan liittyviä epätasapainoja lisäämällä julkisen talouden tehokkuutta ja pitkän aikavälin kasvua sekä yksityiseen ja ulkomaiseen velkaan liittyviä epätasapainoja lisäämällä pitkän aikavälin kasvua. Suosituksessa 4 tarkoitetuilla politiikoilla autetaan muun muassa korjaamaan haavoittuvuustekijöitä, joita liittyy suureen ulkomaiseen velkaan pitkällä aikavälillä.

SUOSITTAA, että Kypros toteuttaa vuosina 2022 ja 2023 toimia, joilla se

1. varmistaa vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa, kun otetaan huomioon jatkuva väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille; on valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa; lisää julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen, RePowerEU:n ja muiden EU:n varojen avulla; harjoittaa vuoden 2023 jälkeen finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä;

2. etenee elpymis- ja palautumissuunnitelmansa täytäntöönpanossa 28 päivänä heinäkuuta 2021 annettuun neuvoston täytäntöönpanopäätökseen sisältyvien välitavoitteiden ja tavoitteiden mukaisesti; saattaa nopeasti päätökseen komission kanssa käytävät neuvottelut vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjoista, jotta niiden täytäntöönpano voidaan aloittaa;

3. toteuttaa toimenpiteitä valtionyhtiöiden hallinnoinnin parantamiseksi kansainvälisten vaatimusten mukaisesti;

4. vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja monipuolistaa edelleen energiatoimituksia nopeuttamalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa erityisesti sujuvoittamalla edelleen lupamenettelyjä ja lisäämällä aurinkosähköä;

[23] Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

kehittää energiayhteyksiä naapurimaiden kanssa ja laajentaa ja nopeuttaa energiatehokkuutta lisääviä toimenpiteitä, myös liikennealalla.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja